

♦ Juan Gorriti ♦ Zurgina

«Lagunei esker galdu dut lotsa»

Juan Gorriti nafarrak Araitz bailarako bizi-modua jasotzen duen erakusketa jarri du Donostiako San Telmon. Basoko bizitza hirira eraman du, Sigfrido Koch bere lagunak orain zortzi urte eskatu zion bezala. Lotsak geldiarazi omen zuen orduan baina oraingoan, guzti-guztia galdu eta zurezko meta jarri du San Telmo elizako aldarearen erdi-erdian.

Edurne Elizondo / Iruñea

Donostiako San Telmo museoa dago ikusgai Juan Gorritiren erakusketa.

EDURNE KOCH

Juan Gorriti zurgina bere erakusketa berriaz mintzatu zaigu. Zurgina, ez baitu gogoko artista izena. Ezta pintore edo eskultore. «Pintura eta eskultura sentitu egiten ditut, ez besterik». Herriaren artea sentitu eta islatzen duen bezalaxe.

■ **Zur-meta San Telmo elizako aldarearen erdi-erdian paratu duzu. Nola sortu zaizu egun hauetan Donostian ikusgai duzun erakusketa egiteko ideia?**

Uztailean bururatu zitzaigun erakusketa hau egitea. Rafa Zulaika zuzendaria eta Javier Martinez teknikariarekin elkartu nintzen eta Donostian aspaldian egona ez nintzen, erakusketa bat prestatzeko eskatu zidaten. Orain zortzi urte ere bertan erakutsi nituen nire gauzak baina halakorik egiteko lotsa nuen artean. Sigfrido Kochek joateko esaten zidan baina ez nintzen ausartu. Araitz bailaran bizi naiz ni, Euskal Herriko txoko txiki bat da baina badu bere hizkuntza, formaren hizkuntza. Mendira joan eta meta bat, edo jendea lanean edo artzainak txistuka ikusten ditudanean bizirik dagoela konturatzen naiz. Herriaren artea Donostiako eramateko aukera

honi, beraz, ez diot ihes egiten utzi, herria baita artista.

■ **Orain zortzi urte Sigfrido Kochi aipatu zenion lotsa galdu duzu, beraz?**

Sigfrido Koch laguna izan nuen, laguna baino gehiago. Zura sentitu egiten zuen berak. 1988. urtean lehen erakusketa egin nuenean, etxean nituen zurezko metak eraman behar nituela esaten zidan berak, baina ni ausartu ez, itxita nuen leihatila hura. Baina orain, bere omenez edo auskalo, lotsa hori galdu egin dut. Leihatilak irekitzen lagundu dit Sigfridok eta orain emozionatuta nago. Bere omenez egindako lana ere San Telmon dago. Orain hamar bat urte Mikel Laboak emandako jaialdi batean du lan honek hasiera. Txalaparta eraman zuen eta azken orduan jo zuten. Nik, lau makila ikusi beharrean, lau

mila ikusi nituen, zoragarria! lau mila makila gora eta behera! Biharamunean eskultura txikia egin nuen. Sigfridok nik egin nuen gauzarik onena zela esan zidan eta handiago egiteko. Eta eskultura handi hori, txikiarekin batera, San Telmon dago, bere omenez, lagunak gabe ezin baita ikasi. Lotsa halako lagunak edukita galtzen da. Sigfrido hori non-bait egonen da, zerura ez baita ailegatuko bidean taberna bat baldin badago. Guretzat bizirik dago Sigfrido.

■ **Aldarearen aurrez aurre abar artean mende erdi gertuko zuhaitz enbor erraldoiak jarri dituzu sorginen omenez ere. Zer dela-eta?**

Sorginak herriko jenderik zoragarriena ziren. 1595. urtean Araitz bailarako hamazazpi sorgin eraman zuten Iruñeko kartzelara eta han utzi zituzten trapu zaharrak bezala, goseak hil zituen arte. Nik gauza bat esaten dut: herriak ez du gorrotorik izan behar, herriak barkatu egin behar du baina ahaztu sekula ez, ezta pentsatu ere. Sorginei buruz

dagoen ideia aldatu nahi dut, sorginak ziren...hara, ni izanen nintzateke sorgin bat! Gu, sorginok, herrian bizi gara eta ez dugu ahazten.

■ **Artisau-artista hitzez izendatu zaituzte hainbat komunikabideetan. Zer deritzozu?**

Begira, mendian jaio naiz ni. Oiloak eta behiak ditugu etxean, zura maite dut, kolorea sentitzen dut, lagun asko ditut eta atea ez dut itxi. Nik pintura eta eskultura sentitu egiten ditut, herriko historia sentitzen dut, beraz, zergatik jarri behar zaio izen bat horri? Zergatik artisau edo artista? Nik beti esaten dut zurgina naizela. Bailara honetan bizi naiz eta nire herria maite dut, besterik gabe. Artista edo artisau? baita parrandero ere!

■ **Margolari izan edo ez izan, pinturaren munduan ere egin duzu lan nahikoa azken urteotan.**

Bai. San Telmon lehen erakusketa egin nuenean, hemen Euskal Herrian altzariak margotzeko aspaldi zegoen ohitura berreskuratu nahi nuen, baina ez nekien margotzen. Orduan, lagun

s o s l a i a

Oderitzen jaioa, Betelura ailegatu zen txikitari. Zura txiki-txikitandik izan du gogoan eta «ezin nuen ikasi, tallerretan ikasi nuen, denek galdezka eta lotsarik gabe».

Zurak Donibane-Lohizuneko errestaurazio taller batera eraman zuen eta bertan eman zituen hiru urte «zoragarri».

Ezkundu berria itzuli zen Hegoaldera eta lan bila, baserriko tresnak konpontzen aritu zen. Garai hartan ezagutu zuen bere bizitzan aparteko garrantzia izan duen Remigio Mendiburu Hondarribiko eskultorea. Remigiorekin batera, Oteiza, Sigfrido Koch eta beste ezagutu zituen.

Betidanik zurarekin egin du lan eta etxea Jose Luis Zumetaren eta bere lanekin beteta dauka: pinturak, eskulturak, altzariak, zeramika, txotxongiloak... bat-na zura da nagusi, nahiz eta azken urteotan pintura ere landu duen.

batekin hasi nintzen margotzen. Maixua laguna izanik, primeran! Orain Zumeta daukat irakasle, zoragarria. Kolorea barruan daukagu, hartu al duzu behin pintzel bat eskutan? hasi egin behar da, galdetu eta lotsa galdu. Nik ez dut lotsarik eta behatzarekin ere margotzen dut. Bat gaizki aterako zait, bigarrena ere bai baina kolorea sentitzen dut, ni ez naiz pintore. Behin Rafa Balerdi etorri zen etxera eta koadro bat eraman zuen. Pintoreek esaten dute Balerdi dela maixuen maixu. Orduan, margotzen jarraitzeko esan zidan, haur batek bezala margotzen nuela. Halako maixu batek hori esaten badu, zer egingo dut, ba, nik? jarraitu. Baina pintore naizela esateko aurpegia behar da. Nik pintura sentitzen dut eta ez dut lan egiteko lotsarik. Lagunak ditut eta galdetu egiten diet. Hori da.

«Nik pintura eta eskultura sentitu egiten ditut, herriko historia sentitzen dut, beraz, zergatik artista edo artisau izan behar? Nik beti esan dut zurgina naizela»

P A N E
LUCRANDO

ZALDI EROA